

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER
szombaton és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Hazatérő hamvak.

A királyi szivnek és a nemzet lelkének egyetértő akaratából a szabadság eszményi hősének: II. Rákóczi Ferencnek és barátainak hamvai e hó végén a magyar haza vértől áztatott földjébe kerülnek abból a messze idegenből, ahol majdnem kétszáz év óta porladoznak, pihennek, várva a feltámadás napfényes reggelét.

Királyi szó hívja őket haza és az egész nemzet lelkében fakaszt hálát a fejedelmi elhatározás...

Ezzel nemcsak a nemzet teszi jóvá a mult mulasztásait, de a koronás király is elismeri, hogy a magyar szabadság fenséges hőseinek hazahozatala és hazai földben való eltemetése a magyar szent haza és nemzet együttes kötelessége.

Az a nemzet, mely nem becsüli meg legjobbainak hamvadt porait, emlékezetét, az nem érdemes a szabadságra, nem érdemes az életre...

A magyarok Istenének gondviselő kegyelméből nekünk is voltak nagyjaink, kiknek emlékezetét a nemzeti Génusz őrzi. Ezek között azonban kétségkívül legnagyobb II. Rákóczi Ferenc, aki nemcsak lemondott a földi dicsőségről, a ragyogó koronáról, krözusi vagyonáról, hanem tört reményeivel elbujdosott messze idegenbe, siratni összeomlott nemzetét, mely nem tudta megérteni szabadságszerető lelkének rajongását...

A rabbilincs látását nem birták meg szemei... Ez az égből kitört lélek később volt a mormoló tenger mellé eltemetkezni inkább, semhogy szemével nézze hasznos munkája rombadőlését...

Idegenben, a hazából kitagadva, millióktól elfeledve hunyt el a magasztos lélek, aki lelkének és agyának minden kincsét hazájának szentelte.

Osztozott a nagy Homérosz és a vak Belizár sorsában és csak akkor sirt fel utána nemzete, mikor a ráereszkedő borus felhők és megújuló vérzivatarok között tanácstalanul kereste a Rákóczi lelkét a nemzet ezre között.

Sőt a hős emlékezetét egy szegyenletes törvény is meggyalázta, mert az 1715-iki törvény hazaárulónak és számüzütnnek mondotta ki II. Rákóczi Ferencet, aki mint a phároszi világítótorony világított nemzetének a küzdelmes vészek napjaiban.

Váltakoztak az idők és a nemzet lelke a sok sorscsapás között század év múlva elszállott az idegen országba, hogy honszeretetet tanuljon a szabadsághősök legnagyobbikától. És ott a szent sírnál, hol a hős és eszme együtt voltak eltemetve, eszébe jutott százados hálátlansága és előbb reménykedve, azután bizakodva azon vágyát fejezte ki, vajha hazai földben pihenhetnének azon porszemek, melyek a dicsőség Glóriájával övezik körül a Rákóczi korszak dicsőséges napjait.

A vágy teljesedésbe ment. A szent hamvak hazahozatalának eszméje Thaly Kálmán dr.-é, városunk nagynevű országgyűlési képviselőjeé, aki Rákócziról írott világhíres műveiben megrajzolta már régebben a fejedelem halhatatlanságát és most betetőzve láthatja művét, midőn megindul a temetési menet nagy gyászpompával, szállitva haza a nemzeti ébredés korszakának dicsőségben gazdag, tragikumában is főséges hőst.

Néhány hét múlva miénk lesz tehát II. Rákóczi Ferenc mindörökre.

Gazdagabbak leszünk egy sirral, hová eljárhatunk boldogságos és viharos napjainkban hazaszeretetet tanulni. Gazdagabbak leszünk egy sirral, mely némaságában is az eszmények kultuszával fog tanítani nemzedéket-nemzedékre időtlen időkig. Gazdagabbak leszünk egy sirral, amely mint a regebeli Memuonszobor, a szabadság dalát fogja előttünk zengeni mindannyiszor, valahányszor szabadság szerető lelkek mennek oda a haza boldogságáért imádkozni.

Városunk is részt fog venni az országos temetésen. A mai rendkívüli közgyűlés lesz hivatva e tekintetben rendelkezni. Ismerve törvényhatósági bizottsági közgyűlésünk mindenben megnyilatkozó hazafias szellemét, egy pillanatra sem kételkedünk, hogy egy szivvel és lélekkel elfogadja a városi tanácsnak idevonatkozó javaslatát.

És mikor kimondta a közgyűlés a nagy temetésen való részvételét, ne érje be a temetési pompával, hanem az egyetértő akarat egységével írjon fel a magyar országgyűléshez, hogy törölje ki a nemzet törvénykönyvéből az 1715-iki törvényt Törölje ki, mert annak minden betűje hazugság, szolgálattelkek hitvány megalázkodásából származott irás, mely a hatalom durva sajtója alól került ki egykoron. Nem magyarok, a Rákóczi utódai hozták ezt a szégyen törvényt, hanem azok a gyászmagyarok, akik mint a biblia Júdása a legszentebbet is elárulták mulandó javakért, rangért és kegyekért.

Csakis így engesztelhetjük ki a nagy Rákóczit. Mert ugyan mit érne, ha a nemzet milliói állanának kalaplevéve, imádkozva, akit hontalannak, száműzöttnek, árulónak bélyegezték elődik? Nem szorulna e össze szívünk, ha a nagy temetési pompa közül a gyászének sirámos hangjaiból az a szörnyű vád törne ki a koporsóból, hogy magyar törvénnyel meggyalázott nevet temetünk egy új sirba anélkül, hogy a politikai kalózok által reávert törvényt porairól leemeltük volna.

Pusztuljon el a multak sötét emléke végleg és ragyogjon egész pompájában és utólerhetetlen fényében a nemzet leghűbb, legeszményibb alakjának II. Rákóczi Ferencnek neve és emlékezete.

És ha majd megindul a menet onnan a mormoló tenger mellől és megkondul az érces szávu Rákóczi harang, kegyeletes megemlékezésünk csatlakozzék a drága hamvakat rejtő koporsók mellé és kísérje azokat végig az országon addig a sírboltig, mely drága kincs gyanánt fogja őrizni II. Rákóczi Ferencet dicsőségével, fájdalomával, reményeivel, csalódásaival egyaránt.

S ha van tulvilág — amint lelkünk hiszi, hogy van, — úgy a nagy Rákóczi lelke leszáll egy pillanatra csillag trónusáról, szabadság szerető lelkének fényével bevilágítja lelkeinket, megtanít birni, remélni, hinni egy szebb jövőben.

Értsük meg akkoron a tulvilági hangokat és emeljük szilárd kezekkel magasra az ő jelszavával diszitett zászlót: pro patria et libertate.

Meghívás

a f 1906. évi október hó 10. napján — szerdán —
délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében
tartandó

Rendkívüli Közgyűlésre.

Tárgy:

I. Miniszterelnök ur meghívása a II. Rákóczi Ferenc fejedelem és társai hamvainak hazaszállítása alkalmából rendezendő országos ünnepségekre. Ezzel kapcsolatosan tanácsi indítvány:

1. az ünnepségeken részvétel,
2. városunk egyik képviselőjének és diszpolgárának dr. Thaly Kálmánnak ez alkalomra vonatkozó érdemeinek jegyzőkönyvi elismerése és üdvözlése,

3. a II. Rákóczi Ferenc és társait kiközösítő 1715: XLIX. t.-c. hatálytalanítása és a nagy fejedelem és társai elévülhetlen érdemeinek és dicső emlékének törvénybe iktatása vegett az országgyűlés képviselőházához felirat intézése tárgyában.

Debrecen, 1906 október 5-én.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

Meghívás

a folyó 1906. évi október hó 10-dik napján — szerdán —
délután 4 órakor a városháza közgyűlési termében
tartandó

rendes közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Polgármesteri jelentés az 1906. évi június, július és augusztus hónapokról. Előadó: Dr. Varga Emil.
2. Belügyminiszteri leirat a Nagyerdőn létesítendő körut ügyében, tanácsi javaslattal. Oláh Károly.
3. Földmivelésügyi miniszteri leirat az 1906-907. években állami segélyekkel kiépítendő törvényhatósági utak megjelölése és a kívánt hozzájárulás összegének kimutatása tárgyában. Varga Károly.
4. Honvédelmi miniszteri rendelet, melylyel hivatali elődjének 9732. eln. sz. alatt a csendőrségi karhatalom igénybevételére vonatkozó körrendeletét hatályon kívül helyezi. Vecsey Imre.
5. Belügyminiszteri leirat a villamos telep létesítése ügyében. Oláh Károly.
6. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye átirata a községi jegyzői szolgálat tekintetében a viszonzásnak a hazai összes törvényhatóságok között megállapítás tárgyában. Dr. Tóth Emil.
7. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye átirata, melylyel a sorhadi szolgálatból elbocsátott vagyontalan katonák segélyezése végett a képviselőházhoz intézett feliratát, hasonszellemű felirattal támogatás végett megküldi. Dr. Varga Elemér.
8. Liptó vármegye közönségének átirata, melylyel az 1886: XXI. és XVIII. t.-cikkek módosítása tárgyában hozott közgyűlési határozatát hozzájárulás végett megküldi. Dr. Varga Elemér.
9. Borsod vármegye átirata, melylyel a bécsi cs. és kir. katonai földrajzi intézet kettéválasztása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolni és hasonszellemű felirattal támogatni kéri. Dr. Tóth E.
10. Sáros vármegye közönségének átirata, melylyel az országgyűlési képviselőválasztások alkalmával üzött nemzetiségi izgatások megfékezése iránt teendő törvényhozási intézkedések megtétele végett a kormányhoz felterjesztett feliratát pártolni és támogatni kéri. Dr. Tóby Elek.
11. Kolozs vármegye törvényhatósági bizottságának az egy éves borjúk vágatásának tilalmazása iránt a földmivelésügyi m. kir. miniszter urhoz intézett és támogatás végett megküldött felirata. Dr. Tóby Elek.
12. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának átirata, melylyel az alkotmány biztosítások tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát pártolni és támogatni kéri. Dr. Varga Elemér.
13. Budapest székes főváros megkeresésére néhai József főherceg szobrára adományozás iránt. Oláh K.

14. A tanács beterjeszti az országos magyar gazdasági egyesületnek a cigány-ügy rendezése tárgyában miniszterelnök urhoz intézett és támogatás végett megküldött feliratát.
Dr. Tóby Elek.

15. Tanácsi előterjesztés a Rákóczi ünnepségen részvétel költségeinek megszavazása és fedezése iránt.
Oláh Károly.

16. Weszprémy Zoltán főispán ur átirata az igazolóválasztmány tagjainak kinevezéséről.
Vecsey Imre.

17. Közigazgatási bizottságnak 1906. évi I. feléről szóló jelentése.
Vecsey Imre.

18. Névszerinti szavazás másodizben a város tulajdonát képező „Pipagödrök“ elnevezésű 11 h. 217 □-öl kiterjedésű föld eladása tárgyában
Vecsey Imre.

19. Névszerinti szavazás másodizben az Ispotály-utcza 3. és 5. sz. házastelkek között elterülő városi üres földrész elidegenítése felett.
Vecsey Imre.

20. Névszerinti szavazás elsőizben Kossuth-utcza 14. szám Bészler-féle ház és ezzel határos Rickl-féle kerti telkeknek rendőrségi központi épület céljaira való megvétele ügyében.
Vecsey Imre.

21. Névszerinti szavazás elsőizben Deák Ferencz-utcza 14. sz. Bornyász-féle házutáni 1 h. 922 □-öl ondódi szántó-föld eladása felett.
Vecsey Imre.

22. Tanácsi előterjesztés a Vásári András és társai tulajdonát képező s az új lovassági laktanya mellett elterülő 3600 □-öl földnek megvétele ügyében.
Vecsey Imre.

23. Ugyanaz a tanya-birtok adás-vételét korlátozó statutumnak törlése tárgyában.
Varga Károly.

24. Házipénztári állás s az esetleg megüresedő állások választás utjáni betöltése.
Illéssy Gyula.

25. Tisztviselők és egyéb alkalmazottak drágasági pótlék iránti kérvénye.
Varga Károly.

26. Tanácsi javaslat a muzeumi őr állásának rendszerítése s illetve szervezése iránt.
Oláh Károly.

27. A városi óvónők és menházvezetők drágasági pótlék iránti kérvénye.
Oláh Károly.

28. Tanácsi előterjesztés a Kossuth-, Piacz- és Csapó-utczai, ondódi és újföldi gazdaságok 1907. évi költségvetése tárgyában.
Király Gyula.

29. Ugyanaz a sertésvásártéren hiányzó berendezési munkálatokra 1906 koronának az 1907. évi rendkívüli költségvetés terhére felvétele iránt.
Király Gyula.

30. Ugyanaz H. Szabó István mérleg-díjszedőnek hivatali fizetése egyenlősítése iránt beadott kérvényére.
Vecsey Imre.

31. Kézimunka nevelő országos intézet kérvénye 300 kor. segély adása iránt.
Bészler Károly.

32. A nőipariskola felügyelő bizottságának kérvénye 1000 korona rendkívüli segély megadása iránt.
Bészler Károly.

33. A házipénztár és az általa kezelt alapok s alapítványok, valamint a város világitási és nyomdai vállalatának 1907. évi költségelőirányzata.
Vecsey Imre.

34. Utadó költségvetés az 1907. és 1908. évekre.
Csóka Sámuel.

35. Tanácsi előterjesztés az általános házbéradó ügyében.
Csóka Sámuel.

36. Ugyanaz kövezetvám engedély-okirat némely tételeinek megváltoztatása iránt.
Csóka Sámuel.

37. Ugyanaz az ev. ref. egyház részére megállapított iskolaépítési segélyből új iskolákra 182,129 K kiutalása tárgyában.
Oláh Károly.

38. A helybeli magyar gör. kath. egyház kérvénye templomépítésre téglá adomány iránt.
Oláh Károly.

39. A Bocskai-szobor bizottság javaslata a szobornak az emlék-kertben felállítása s onnan a Szabadság-szobornak az Árpád-térre áthelyezése iránt, tanácsi javaslattal és költségvetéssel.
Oláh Károly.

40. Tanácsi előterjesztés az Arany-Bika szálloda bérleti ügyében a berlőkkel felmerült vitás kérdések békés elintézése iránt.
Vecsey Imre.

41. A tanács beterjeszti a kórházi segédorvosoknak fizetésemelés iránt beadott kérvényét.
Dr. Tóby Elek.

42. Ugyanaz az epreskerti 1905. évi faraktári számadás tárgyában.
Király Gyula.

43. Ugyanaz Hidvéger Miklós és József pallagi haszonbérloknak mezőgazdasági szeszgyár felállításához támogatást kérő folyamodványa tárgyában.
Király Gyula.

44. Ugyanaz a debreczeni h. é. vasut kérvénye a debreczen — hajdusámsoni h. é. vasut Vásártér állomásával való vágány összeköttetésének eszközlésére helyhatósági engedély megadása iránt.
Vecsey Imre.

45. Debreczeni h. é. vasut részvénytársasággal terület átengedésre kötendő pótszerződés tárgyában tanácsi előterjesztés.
Vecsey Imre.

46. Holes János debreczeni lakos ajánlata néhai Nagy András és neje által a városi közkórház javára tett hagyomány utóöröklési jogáról való lemondás ügyében.
Vecsey Imre.

47. Tanácsi előterjesztés a katonai kincstár által birt városi épületeken előfordult javítások keresztülviteléhez szükséges 4604 K póthitelnek a rendkívüli költségvetés terhére leendő engedélyezése iránt.
Szabó Kálmán.

48. Tanácsi javaslat a körkemenczei kiadások fedezésére 16,000 K póthitel engedélyezése iránt.
Vecsey I.

49. Tanácsi előterjesztés erdőnevelésre kért 7000 K póthitel fedezete tárgyában.
Dr. Tóby Elek.

50. Jablonczay Kálmán bérlő kérvénye a pallagi I. és II. számú tagföldeken általa előállított gazdasági épületek átvétele iránt.
Vecsey Imre.

51. Antal János és neje mártonfalvai lakosoknak felebbezése a 11,824—1905. számú tanácsi határozat ellen a kaszálókímérési ügyben.
Dr. Tóby Elek.

52. A debreczeni iparos ifjuság önképző együletének felebbezése az iparos szálló segélyezési ügyében hozott 6520—1906. számú határozat ellen.
Bészler Károly.

53. Ugyanannak felebbezése a munkaközvetítő intézet felállítása tárgyában 6525—1906. sz. a. hozott határozat ellen.
Bészler Károly.

54. Zelinger Ede felebbezése a vízvezeték előállításához szükséges kutak furására tartott pályázat eredménye felett hozott 8663—1906. sz. tanácsi végzés ellen.
Varga Károly.

55. Tassy Károly palafedőmester felebbezése a városi épületek jókarban tartására hirdetett pályázat eredménye felett 8564—1906. sz. a. hozott tanácsi határozat ellen.
Dr. Tóby Elek.

56. A debreczeni szijgyártó-társulat elnökségének felebbezése a nevezett társulat által 1872. évben a kórház-alap gyarapítására tett 200 frt. alapítványi összeg vissza-

adását megtagadó 10,732—1906. sz. tanácsi határozat ellen.

Varga Károly.

57. Befejezett fegyelmi ügyek. Vecsey Imre.

58. Szabadságolás iránti kérvények. Vecsey Imre.

59. Nyugdíjazási ügyek. Dr. Tóth Emil.

60. Özvegyi segély és végkielégítés iránti kérvények.

Dr. Tóth Emil.

61. Bábaoklevelek kihirdetése. Dr. Tóth Emil.

Debrecen, 1906 október 5.

Kovács József,
polgármester.

Az osztrák-magyar bank félszázados multja 1856—1906.

Ötven esztendő kétségkivül elég idő arra, hogy egy pénzügyi életrevalósága, közgazdasági tevékenysége és a pénzpiacra való hatása közismert legyen. Ilyen eredményes ötven esztendőt futott meg az osztrák-magyar bank debreceni fiókja, mely folyó hónap 9-ikén ünnepli meg Debrecenben történt letelepedésének ötvenedik esztendejét.

Az osztrák-magyar bank debreceni fiókjának pénzforgalma és kereskedelmi élete letelepedésétől kezdve szakadatlanul gyarapodott és erősödött, úgy, hogy míg az alapítás évében 271,000 forint ment keresztül kezén, addig 1905-ben a forgalma a következő volt; 49,684 darab váltó után 38.130,000 korona; értékpapír előlegben 1.461,000 korona; bankutalványokra kifizettek 223,000 koronát; girószámlai bevétel 196.849,000 korona; kiadás 196.649,000 korona; átutalás 45.338,000 korona; jóváírás 92.113,000 korona.

Ilyen óriási forgalom emelkedés azt bizonyítja, hogy az osztrák-magyar bank fiókja jótékony hatással volt kereskedelmünkre és közgazdaságunk fejlődésére és emelkedésére. Ezt a szembeötlő haladást azonban mi nemcsak annak a hatalmas pénzerőben kifogyhatatlan intézetnek tulajdonítjuk, hanem a debreceni fiók vezetőségének és tisztikarának, mely minden tekintetben arra törekedett ezen öt lusttrum alatt, hogy bizalmat keltsen az intézet iránt azokban, kik közgazdasági és kereskedelmi vállalatuknál, tevékenységük-nél kölcsönökre vannak utalva. Páratlan lelkiismeretességgel intézték mindenkor a felek ügyeit és az időszaki főnökök részvétvén a debreceni üzleti és társadalmi élet minden mozgalmában hivatali buzgóságukkal, egyéni szeretetreméltóságukkal neveiket beirták a társadalom értékesebb tényezőinek lelkébe.

Az osztrák-magyar bank debreceni fiókjának ez idő-szerint való főnöke: *Kernhoffer József*, a maga egyéni értékével, kereskedelmi és közgazdasági tudásával, a nagy közönség igényeinek, hitelének, megbízhatóságának teljes ismeretével vezeti a fiók ügyeit. Fontos és terhes állásának egész lélekkel megfelel, az intézeten kívül pedig életető és mozgató ereje minden oly társadalmi mozgalomnak, mely a város javát célozza. Kedves, szeretetre méltó modora, igazi uri műveltsége közismert, nem csoda tehát, ha úgy fontos hivatalában, mint társadalmi életünk minden ágában eredményesen dolgozik.

Szives örömmel üdvözljük a jubileum napján az osztrák-magyar bankot és ennek debreceni főnökét és tisztikarát. Az elmúlt ötven év határkövénél bizonyára nem fog megállani az intézet üzleti tevékenysége, hanem az eddigi áldásos szellemben fog fejlődni, gyarapodni továbbra is.

Multjában erő van, jelenében biztonság, jövőjének dicsőségét pedig e kettő biztosítja.

Drágasági pótlék — fizetésrendezés.

Budapest fő- és székváros bizottsági tagjai közül többen a következő indítványt nyújtották be a közgyűléshez:

„Határozza el a közgyűlés, hogy a tisztviselői, hivatalnoki, tanügyi személyzet; továbbá a napidíjjal, hónapi vagy évi általánnyal javadalmazott ideiglenes személyzet az évi fizetésnek 15—10 százalékot tevő drágasági pótlékban részesíti mindaddig, míg a mai viszonyoknak már egyáltalán meg nem felelő fizetések rendeztetnek. Elhatározza egyúttal a közgyűlés, hogy a ma érvényben levő illetményszabályzat a változott viszonyoknak megfelelően állapíttassék meg és ehhez képest utasítja a tanácsot, hogy az erre vonatkozó előmunkálatokat sürgősen vegye foganatba és tegyen a közgyűlésnek mielőbb jelentést.”

Mint a fő- és székvárosi lapokból olvassuk, a bizottsági közgyűlés az indítványt egyhangulag elfogadja és ezáltal segít tisztviselőinek helyzetén, legalább annyira, hogy azok képesek lesznek valahogyan megbirkózni a folyton emelkedő drágasági viszonyokkal.

Mikor olvastuk ezen indítványt, szomorúság fogta el lelkünket. Mi is küzdünk a drágasággal, mert városunk piaca egy denárral sem olcsóbb a budapestinél, sőt helyzetünk rosszabb, mert míg Budapest piaca drága pénzen jó élelmi cikket ad, addig mi itt ugyancsak drága árért silány dolgokat kapunk és ráadásul oly hallatlan durvaságokat és gorombaságokat kell a piacokon elnyelnünk, hogy még a legtakarékosabb gazdaasszony is százszor meggondolja, mig maga megy a piacra.

Szomorúság fogta el a lelkünket, mert nálunk nem találunk egyetlen bizottsági tagra sem, aki szóba hozná a városi tisztviselők megélhetésének lehetetlen voltát. Nem ikél védelmünkre senki, pedig bizottsági tagjaink maguk s tudják, hogy a tisztviselőknek úgy törzsfizetése, mint lakáspénze szegényes, sőt a szó teljes értelmében nyomoruságos. Nem teszünk mi kivételt egy tisztviselőnél sem, mert városunknál a polgármestertől kezdve az utolsó alkalmazottig nincs illendő fizetése. Eltekintve egynéhány nagyobb javadalmazástól, a többi neveltségesen csekély a mai viszonyok közt. Csak az elfogultság nem látja ezt be és az itt-ott megnyilatkozó rossz akarat, mely a munkát megkívánja a tisztviselőtől, de cselédfizetésnél magasabbat alig ad a kisebb rangú tisztviselőnek vagy a kezelő személyzet tagjainak.

Ismételjük, hogy városunk tisztikarának javadalmazása Debrecen város anyagi állásába és tisztikarának munkaköréhez képest valóban alacsony, lakáspénz dolgában pedig hátrább állunk talán még Kutyaabagosnál is.

Városunk kész áldozatot hozni minden órában. Ez érdeme és dicsősége. Meghallgat minden jajszót, teljesít minden kérést, mesés szép dolgokat indítványoz, csak egyedül a tisztviselőkről feledkezik meg. Nyugszik, pihen azon babérokon, melyeket az 1896-iki fizetésrendezés (?) alkalmával szerzett. Nem veszi észre vagy talán jobban mondva nem akarja észre venni, hogy azóta tíz év mult el és a piaci árak 50%-kal emelkedtek. Folyton csak az igények leszállítását tanácsolja, de arra nem gondol, hogy a városi tisztviselésből az igények kielégítésére nem jut egy fillér sem. Nem veszi észre, hogy más városok már hónapokkal, sőt évekkel ezelőtt segítettek tisztviselőik anyagi helyzetén és önként minden könyörgés nélkül javították munkás embereik fizetését, emeléssel kor- és drágasági pótlékkal, vállalkra vevén a megszorított közkö-

tőt anélkül, hogy szemére hányták volna tisztviselőiknek a hozott anyagi áldozatot.

Nem tagadjuk azt, hogy sokan vagyunk és ez a fizetésrendezés nagy terhet jelent a költségvetésben. De elvégre is egy olyan gazdag város, mint Debrecen, elbir még néhány százalék közkölthőt. Más városokban a pótdadó 30-80 százalék és tisztviselői mégis jól vannak javadalmazva. Igaz, hogy a munkaerő kevesebb, nade ez nálunk is csak idő kérdése, mert okvetlenül gondoskodni kell arról is, már csak a tisztviselők és kezelő személyzet erkölcsi nivója érdekében is, hogy a városháza ne legyen az egyes, mesterségüket megunt, üllőt, kalapácsot, gyalupadot, dikicsét sutba dobott egyének mentsvára, botor uraskodhatnámságok gyűlhelye. Kevesebb, de tanultabb munkaerővel többre lehet menni, mint olyanokkal, kik a helyesirásból szekundát kapnának az elemi iskolában. Ily módon lehetne megtakarítást eszközölni és az igazán becses munkaerőket tisztességesen javadalmazni.

A szervezeti szabályzat, mely most készült, de amely, mint látjuk, halva született, meg is kezdte purifikációját. Több állást javasolt megszüntetni, mint teljesen feleslegest. És ha mindnyájan fogunk dolgozni, mi bizony hisszük, hogy kevesebb létszámmal dolgozva sem fog megállani közigazgatásunk kerekai, sőt mivel a kerekék jól lesznek kenve, még jobban fognak forogni.

Nem kívánjuk, sőt tiltakozunk az ellen, hogy bárki is félreértse, amit leirtunk. Ez a létszám csökkenés csak a jövőre szóljon. Atyafiság, sógorság, komaság révén ne állítsunk egyeseket a közigazgatás gépezetére. Ne vegyük ki a kenyeret senki kezéből, de ha azt valaki önként otthagyja, vagy a sors kiüti kezéből, a teljeslegesen mutatkozó hivatalt ne töltsük be. Tisztviselőink munkakedvét, nemes ambícióját pedig fokozzuk azzal, hogy egy-egy megüresedett állásra már a bentlevő tisztviselők válasszuk meg és ne idegeneket, ugyancsak a sógorság, komaság és atyafiság segítségével. Ezáltal elérjük azt, hogy a pályázó nem lesz kénytelen kilincselni, magát megalázni és hivatási tisztességét és egyéni függetlenségét tekintélyének rovására áldozatul hozni. Most azonban szinte kénytelen bucsut jární, mert különben az élelmesebbek leütik az előléptetés megérdemelt fokáról.

Mindezeket elmondva azon bizottsági tagokhoz fordulunk, akik a becsületes munkát, az egyén képességét, megbízhatóságát a mostani nehéz megélhetési viszonyokat mérlegelni tudják és kérjük őket, hogy alkalomadtán emeljék fel szavukat a tisztviselők érdekében. És mi meg vagyunk győződve, hogy ha akad egy-két lelkes bizottsági tag, akik nem a népszerűséget keresik a közgyűlésben, hanem az igazságnak útján járnak és a végzett munka értékét megbecsülik és szőnyegre hozzák a városi tisztviselők fizetésének rendezését, a közgyűlés nem fog ridegen elzárkózni a kérelem teljesítése elől.

A tisztí fizetések rendezése ma már oly égető kérdés, melylyel le kell számolni. Elő kell venni ezt az ügyet azonnal. Előbb való ez mindennél. Egyetem, villamos világitás, általános csatornázás és vízvezeték mit érnek, ha ragyogó paloták, vakító fény és modern alkotások közepében százak és százak művelt szívvél, tanult agygyal egész életükben panaszkodnak, nyomorkodnak a közigazgatás zakatoló gépe mellett.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női blúzokat, férfi fehérneműket és kelenygyeket mérték szerint a legjobb kivitelben készít.

A rendőr-őrszemélyzet kiképzése a közérdek szempontjából.*

Irta: Laky Imre, I. sz. m. kir. államrendőrségi felügyelő.

Amióta elhangzott a jelszó, hogy a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok rendőrségeit államosítani kell, azóta a vidéki rendőrség életében, fejlődésében a közérdek szempontjából is szomorú stagnálás állott be.

Pedig az életbe lépett új bűnvádi eljárás szinte kérelhetetlenül követeli a rendőri intézményeknek új, modern alapon való átalakítását, felépítését.

A városok a kilátásba helyezett államosítás előtt a legtöbb esetben fáznak a rendőrségek érdekében hozandó legcsekélyebb áldozattól, ennek következtében a legtöbb város rendőrsége nem hogy fejlődött volna a modern alapokon, hanem inkább visszafejlődött, valóságos ázsiai állapotokba süllyedt s különösen a közegek annyit értenek a bűnvádi eljáráshoz, mint a hajdu a harangöntéshoz. Ez szomorú, de igaz.

Néhány város be is látta a helyzet tarthatatlanságát s a tehetetlen rendőrközegeket a csendőrlegénységgel igyekezett pótolni. E városok közül is több rájött már arra, hogy abszurdum a csendőrlegénységet városi szolgálatra alkalmazni. A csendőrség jó karhatalomnak, jó a feldühödt tömeg megfékezésére, jó rendőri szolgálatra is, kis és nagy községekben, a falun, a tanyán, hol az egyszerűbb emberek durva szokásai közt hatalmával megfélemlíti a lelkeket, de semmiesetre se jó a nagy városok művelt közönsége közé, mert sem annak hangulatát, lelkületét, sem a törvények modern szellemét megérteni nem képes, rideg katonai szervezete miatt.

A városokban a modern rendőri szolgálat ellátására oly polgári, tehát semmiesetre sem katonai intézmény szükségeltetik, melynek közegei bár fegyelem alatt szolgálnak, de mint intelligens polgárok nevelkednek azzá, aminek lenniök kell, azaz: a törvények és rendeletek tántoríthatlan végrehajtó közegévé, a személy- és vagyonsbiztonság éber őrévé, a nagyközönség érdekeinek önfeláldozó védelmezőjévé.

A régiebb korban nem igen volt arra szükség, hogy a közegek a rendőri szolgálatra valami különös kiképzésben részesüljenek. A birónak elég volt a pandur, hajdu, zsandár segítsége, kik mint engedelmes gépek teljesítették s hajtották végre parancsait, utasításait.

Ma már azonban, hol a rendőrközeg eljárása, feljelentése legtöbbször nemcsak a bűnvádi eljárásnak, hanem a birói ítéletnek is kell, hogy alapjául szolgáljon, nem elég a hajdu, pandur vagy bakter, ahhoz oly közeg szükségeltetik, mely a szolgálatra szakszerű és lelkiismeretes kiképzés után hivatásának magaslatára tud helyezkedni.

A bűnvádi eljáráshoz kiadott utasítás a rendőri közegeket legtöbb esetben majdnem azon jogokkal és kötelességekkel ruházza fel, mint a rendőri hatóságokat. E jogok és kötelességek belátásához, teljesítéséhez nem elég az a boldogító hit, hogy akinek az Isten hivatalt adott, ad hozzá észt is. E jogokat és kötelességeket csakis akkor gyakorolhatja a közérdek szempontjából jól és üdvösen a rendőri közeg, ha nemcsak rátermettséggel bir a rendőri szolgálatra, hanem arra a szolgálatra, melynek sok utvesztője van, a legnagyobb lelkiismeretességgel és cél tudatosan kioktattatott, begyakoroltatott.

* Ajánljuk ezen cikkelyt rendőrfőkapitányunk szives figyelmébe.

A rendőri közegek oktatásához pedig rendszer kell. Ezt pedig oly rendszerrel kell alkalmazni, mely egységes és általános s mely rendszerben történt kiképzés után a közeg minden időben, minden helyen és minden körülmények közt, valamint minden viszonyok mellett megállja a helyét.

A rendőrközegeknek ismerni kell a közjogot, melynek alapján alkotmányunk felépített, melynek jegyében alapvető törvényeink megszülettek. Vakon kell hinnie a törvények szentségében és sérthetlenségében, feltétlen tisztelettel kell viselkednie a személyes szabadság iránt. Össztévesztést nem tűrő biztossággal kell tudnia, hogy mely bűncselekmények üldözendők hivatalból, s melyek magán indítványra, felhatalmazásra vagy kívánatra. Ismernie kell a törvényeket általánosságban, hogy a hozzá forduló alacsonyabb műveltségű embertársának általános felvilágosítást adhasson.

Elhiszem, hogy sok, igen sok az, amit a rendőrnek tudni kell, de mindazt mégis könnyedén elsajátíthatja lelkiismeretes és jól kiképzett oktatók mellett. Egy kis fáradság s rendőri szempontból eljut a közeg oda, midőn már szellemi függetlenségét önnállóan és a közérdek javára gyakorolhatja.

Sajnos, itt önkéntelenül felmerül egy kérdés: az anyagiak kérdése. Negyven, ötven, sőt hatvan koronás havi javadalmazással nem lehet jó rendőrt tartani, mert ha meg is követeljük tőle az anyagi függetlenséget, képtelen lesz azt betartani. Az ily javadalmazással bíró rendőri állásokra rendszeresen csak olyan alakok pályáznak, kik nem hivatásból, vagy szeretetből lépnek a rendőri pályára, hanem gyámoltalanságukban vagy restségükben az éhínségtől való végmenedéknek tekintik a rendőri uniformist s legtöbbször arra gondolnak, hogy a rendőri ruha mily alkalmas lesz az apró sápolásokra.

Visszatérve a rendőri közegek kiképzésére, abból a szempontból, hogy a közegek az egész országban egységes tanterv alapján legyenek kiképezhetők, célszerű lenne talán a központban, tehát a fővárosban az oktatással foglalkozó csapattisztek és altisztek részére egy ugynevezett oktatási tanfolyamot rendszeresíteni, hol a hallgatók vizsga alapján képesíttetnének oktatókká.

Az ily tanfolyam rendszeresítése az állami rendőrség iskoláival kapcsolatosan lenne legcélszerűbben létesíthető, hol is a felvevényelt hallgatók ingyen lakást s a közös étkezőben (havi 30 korona) teljes ellátást kaphatnának.

Midőn erre rámutatok, a közérdek szempontja s az ügy iránt érzett szeretetem vezet. A felvett eszme nem ütközik semmi nehézségbe, csak akarat kell hozzá. S ha a városok akarnák, nem gondolnám, hogy a magas kormány elzárkóznék a kivitel elől.

Bármint legyen is a dolog, annyi bizonyos, hogy a mai állapotok tovább így nem maradhatnak.

Hiába állanak a leghivatottabbak, legszakavatottabbak a rendőri hatóságok élén, nehéz és fáradságos munkájuk buzgalmuk hasztalan, törekvésük kevés sikerrel kecsegtető, ha nem állanak rendelkezésükre olyan közegek, minőket a bűnvádi eljárás szelleme megkövetel.

A rendőrség örökös háborút visel a társadalomra törő elemekkel, kik a raffinéria s nem egyszer a tudás bámulatos fegyvereivel harcolnak a büntető paragrafusok ellen.

Az ily fegyverekkel küzdő ellenféllel szemben nem hajduész kell, hanem tudással, férfias erővel és határozottsággal felruházott modern rendőr. A modern rendőrnek pedig az általános műveltség bizonyos meghatározott fokán kell állani, mert ha alatta áll, vagy elmarad, nem rendőr az, hanem csak — bakter.

Indítvány a debreceni egyetem ügyében.

Szabó Kálmán, Kardos László, Váczi János, Reichmann Ármin és ifj. Kertész János bizottsági tagok a következő indítvánnyal járulnak a holnapi közgyűléshez:

„Tekintve, hogy egy harmadik egyetem létesítése országosan érzett hiányt pótolna s annak felállítása Debrecenben az ősrégi református főiskola útján legkönnyebben volna eszközölhető, — tekintve, hogy ily jellegű egyetem létesítésére Debrecen város közönsége, — feismervén a vele járó nagy művelődési és gazdasági előnyöket, — már régtől fogva törekszik és a legnagyobb anyagi áldozatokra való készségét is kifejezte; — tekintve, hogy ugy a jelenlegi kedvező politikai helyzet, mint Debrecen városnak napirenden levő s megoldás előtt álló nagyfotossagu gazdasági kérdései a jelen időpontot teszik legalkalmasabbá az egyetem kérdésének megoldására; — tekintve, hogy egy harmadik egyetem felállítására más nagyvidéki városok, különösen Pozsony, Szeged és Kassa a legnagyobb erőmefeszítéssel s áldozatkészséggel törekszenek és ha a harmadik egyetem másutt állítatnék fel, a negyediket városunkban sokkal nagyobb nehézséggel és több anyagi áldozattal, de viszont kevesebb anyaggal lehetne csak felállítani:

Debrecen szab. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése, — miután a debreceni ev. ref. főiskolának egyetemmé való átalakítása Debrecen városára ugy szellemi, mint anyagi tekintetben első rangú érdek, — elhatározza, hogy azt a legmesszebb menő anyagi áldozatokkal is megvalósítani akarja és e célból első lépés gyanánt Wessprémy Zoltán főispán ur elnöklete alatt 24 tagu egyetemi bizottságot küld ki azzal a megbizással, hogy magát a tanács kiküldöttével kiegészítve, a főiskola főhatóságaival lépjen érintkezésbe és részletes munkálatot dolgozzon ki, melyben a megvalósításra szolgáló eljárás, felállítandó egyetem keretei, a költségek, s különösen Debrecen város hozzájárulásának mértéke s e költségek fedezésének módozatai iránt részletes javaslatok foglaltassanak s e munkálatát oly időben terjessze be, hogy az a folyó évi decemberi rendes közgyűlés elé terjeszthető és azon tárgyalható legyen.

Meg vagyunk győződve, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága egyhangulag hozzájárul az indítványhoz.

Ertesítés.

Értesitem a városi törvényhatósági bizottsági tag urat, hogy a közelebb tartandó bizottsági rendes közgyűlésünkön — melynek tárgysorozata annak idején szokott módon közölve lesz — több tárgy névszerinti szavazás által hozandó határozat végett fog a városi tanács által előterjesztetni, nevezetesen:

1. a „Pipagödrök“ elnevezésű városi tulajdont képező 11 hold 217 négyzetögl kiterjedésű szántóföldnek nyilvános árverésen eladása (névszerinti szavazás másod izben);

2. az Ispotály-utca 3. és 5. számú telkek között eső puszta földrész elparcellázása és eladása (névszerinti szavazás másod izben);

3. a Deák Ferenc-utcai 14. sz. (Bornyász-féle) ház utáni 1 hold 922 □-öl ondódi szántóföld eladása (névszerinti szavazás első izben);

4. a Kossuth-utcai 14. sz. (Bészler-féle) ház és az ezzel határos Rickl-féle kerti teleknek a rendőrségi palota céljaira megvétele (névszerinti szavazás első izben).

Debrecen, 1906 szeptember hó 20-án.

Kovács József,
polgármester.

Döntés előtt.

— A villamos telep ügyében. —

A holnapi városi közgyűlés — azt hiszem — véglegesen fog dönteni abban a kérdésben, hogy a városi villamos-telepet a két pályázó cég közül melyik építse föl. Mielőtt e döntés jobbra, vagy balra bekövetkezik, szükségesnek tartom az ügyek még egyszeri megvilágítását. Nem támadok senkit. Nem sértek senkit. Csak városunknak előttem egészen tisztán álló érdekére kívánok rámutatni. Tényeket sorolok fel. És szavaimat a törvényhatósági bizottság összes tagjaihoz intézem.

Az a három szempont, amelyből a f. évi április 20-án tartott közgyűlésben vizsgáltuk ez ügyet, ma is feltétlenül figyelembe veendő.

Első a magyarság szempontja. Szerintem ez a magyar ipar megteremtésének céljából annyira fontos, hogy ha olyan pályázó cégünk volna, melynek még az alaptőkéje is magyar: ezt a céget kellene támogatnunk, volna bár ennek drágább az ajánlata. De ilyen pályázónk nincs. Mind két versenyző cég részvényeinek egyrésze idegen kézben van. — Ez köztudomású. — Ettől eltekintve mind a két céget magyar cégnek tekintik az illetékes tényezők.

A Kossuth Ferenc miniszteriumának nyilatkozata szerint egyik versenyző cég olyan magyar, mint a másik.

Hadik belügyminiszteri államtitkár leirata szerint bármelyik cégre megnyugvással bízható a vállalat. És ez nemcsak a megbízhatóságnak, hanem bizonyára a magyarságnak is elismerése.

A Magyar Védő Egyesület hivatalos közlönyének az „Iparvédelemnek”, mely a tulipán-jelvényt ugyancsak komolyan veszi, szeptember 1-sői száma egy hozzá intézett kérdésre mind a két céget egyenlően magyar cégnek jelenti ki és hirdetési részében a két versenyző cég hirdetését egymásután (a Schuckertét előbb) közli.

De azt vélem, az sem csekély fontosságú dolog, hogy az 1905. nov. 7-én tartott bizottsági közgyűlés az Általános Villamossági Társulatnak, *mint idegen cégnek kizárása után* a két versenyző céget újabb ajánlattételre szólította föl. Ezzel, valamint megbízhatóságukat, úgy magyar voltukat is elismerte. Debrecen város közönségéhez nem illik a következetlenség. Ennyi talán elég is volna itt.

De még rámutatok a következőkre.

Az 1905. nov. 7-iki közgyűlés óta a Ganz és Társa cég villamos osztálya épen azzal az idegen céggel egyesült, amelyet a közgyűlés a további pályázatból kizárt. Mit kíván itt a következetesség? Ez az egyik. A másik az, hogy, ha magyar ipart akarunk pártolni, nem járulhatunk ahoz, hogy a gazdagabb Ganz-cég megölje a szegényebb Siemens — Schuckert céget.

A második szempont a megbízhatóság. Itt könnyen megérthetjük egymást. Mindenki elismeri, — a két cég is egymásról — hogy mind a két pályázó megbízható. Elhibázott alkotása — természetesen — mind a kettőnek van. Hiszen emberek dolgoznak mind a kettőnél. De kétségtelen, hogy, mint Hadik államtitkár írja, mind a kettőre teljes megnyugvással bízható a vállalat. Már az első szempont alatt is vetettem e dologra egy-két oldalpillantást. Többet írni erről felesleges.

Harmadik, de nem legkevésbé fontos szempont az olcsóság szempontja. Az ajánlati végösszegben 25,953 koronával olcsóbb a Siemens — Schuckert művek ajánlata. Erre Ganzék azt mondják, hogy az a berendezés, melyet ők ajánlanak, 28,000 koronával értékesebb, mint az, amelyet Siemensék ajánlanak. És ezt a 28,000 koronát így részletezik:

Kazánok utáni különbözet	8000 K
Gőzgépek " " " " " " " "	4000 K
Generátorok utáni " " " " " " " "	8000 K
Kapcsoló tábla utáni különbözet ...	1000 K
Oszlopok " " " " " " " "	4000 K
Mérő szoba " " " " " " " "	3090 K

Összesen: 28,090 K

Erre mindenekelőtt azt jegyzem meg, hogy, ha igaz volna ez az állítás: azzal a Ganz-cég nem érne semmit. Hiszen a *pályázati hirdetmény* úgy szólott, hogy a pályázati feltételektől *eltérő* ajánlat nem vétetik figyelembe. Már most a Ganz-cég ajánlotta berendezésnek állítólagos értéktöbblete csak a pályázati feltételektől való eltérés eredménye volna, ha egyáltalában volna; mert a Siemens cég szigorúan a pályázati feltételekhez tartotta magát. De meg, ha a Siemensék ajánlotta berendezés tökéletesen megfelel a szükségletnek, minek vásároljunk mi drágább, vagyis drágábbnak állított felesleges berendezést? Hát van mi nekünk ablakon kidobni való pénzünk?

A dolog azonban úgy áll, amint a szakminiszterium állítja. Ugy nevezetesen, hogy Ganzéknak az az érvelése, hogy az ő berendezésük értékesebb, merőben önkényes. Pusztán állítás.

Mindenekelőtt a mérőszobát hagyjuk ki a játékból. Mert ez a pályázaton kívül áll.

A kazánoknál felvett értéktöbblet nem forog fent. Mert valótlan állítás az, hogy Siemensék olcsóbb (Stirling-féle) kazánokat akarnak szállítani. Tessék megnézni ajánlatukat. Igaza van a szakminiszteriumnak, a Kossuth Ferenc miniszteriumának: Siemensék éppen olyan kazánokat szállítanak, mint Ganzék.

A gőzgépek után felvett értéktöbblet is csak a Ganzék képzeletében van meg. Ők is csak 400 lóerős gépet ajánlanak, mint Siemensék. Sőt a Ganzék gépe legfeljebb 400 lóerőt fejt ki, míg a Siemenséké *által* 400 lóerővel dolgozik. Itt tehát a Siemensék javára forog fent értéktöbblet. Legalább a szakminiszterium nyilatkozata az ellenkező állítással szemben ezt állítja.

A kapcsoló táblák és az oszlopok értéktöbblete szintén csak képzelt mennyiség. Siemensék épen olyan értékű kapcsoló táblát és oszlopokat adnak, mint Ganzék.

Ami a generátorokat illeti, Ganzék tényleg nagyobbakat és értékesebbeket szállítanak. Ezek azonban főlegesebbek. A Siemensék generátorai a szükségletnek és a kiírásnak tökéletesen megfelelnek.

Most összegezzünk. A Siemensék ajánlata 25,953 koronával olcsóbb. Ganzék 8000 koronával (*állítólag* ennyivel) értékesebb generátorokat ígérnek. Ez 8000 korona az ő javukra. Ezt az összeget az ő vállalati főösszegükből le kell vonni. Valamint a mérő szoba árát is: 3090 koronát. Ez összesen 11,090 korona. Ha ezt a 25,953 koronából levonjuk: marad 14,863 = tizennégyezer nyolcszázhatvanhárom korona.

Ennyivel feltétlenül olcsóbb a Siemensék ajánlata. Ez a számítás, mint mindenki láthatja, igazságos.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy a Ganz cég javára itt felszámított 11,090 korona olyan érték, mely a pályázat kereteit túllépi és így ez sem vehető komolyan figyelembe. Mert ismétlem: minek vegyünk drágább berendezést, ha az olcsóbbik is tökéletesen megfelel?

És, ha még szükség lesz a harmadik gépcsoportra is: akkor Ganzék még többel fognak drágábbak lenni. Pedig a harmadik gépcsoport beállítását a villamos erőszükséglet előre látható növekedése minden esetre szükségesé fogja tenni.

Egy szó, mint száz: városunk ismeretes pénzügyi helyzete, világosan látható érdeke azt kívánja, hogy a Siemensék mindenekben tökéletesen megfelelő, de a Kossuth miniszteriuma szerint „jelenlékenyen olcsóbb” ajánlatát fogadjuk el.

Még egy pár szót!

A levegőben kering az a mende-monda, hogy a belügyminiszteriumból bizalmas uton a Ganz cég győzelmét sürgetik és a Siemens-féle ajánlat elfogadását nem fogják megerősíteni. Hát ez csak mende-monda. Hadik államtitkár levele bizonyítja, melyre hivatkoztam és mely szerint mind a két cégre megnyugvással lehet bízni a telep felállítását. És ez a mende-monda, tessék elhinni, nem tiszta fegyver. A belügyminiszterium ebben a kérdésben nem foglal állást. De a kereskedelemügyi miniszterium igenis határozottan nyilatkozott.

Ami végül ez ügynek pártkérdése tételét illeti: ezt sehogysem tudom helyezni. Nem politikai dolog ez, hanem tisztán pénzügyi dolog. Két cégnek tisztán üzleti versengéséről van itt szó és ezzel kapcsolatban a város anyagi érdekének megvédelmezéséről. Sajnálom, hogy a független-párt értekezletén nem nyilatkozhatom e dologról. De, bár a függetlenségi programnak mindenkor buzgó híve voltam és vagyok (tanu rá az egész Hajdu vármegye és e nemes város közönsége) a függetlenpárti bizottsági tagok értekezletére a pártelnökség nem szokott meghívni — nyilván amiatt a személyes viszony miatt, amelyben vagyunk egymással. Ilyenformán itt kell kimondanom, hogy, ha minden logika ellenére — mégis pártkérdéssé akarja tenni valaki ezt a kérdést, akkor ez csak a Siemensék érdekében történhetik, mert a Siemensék ajánlata mellett nyilatkozó miniszterium élén Kossuth Ferenc áll, aki, ha jól tudom, az országos függetlenségi pártnak elnöke. Pártkérdésekben talán inkább az országos pártelnök nyomában kell nekünk haladnunk, ha már mindenáron pártkérdést akarunk csinálni.

Jánosi Zoltán.

Az 1907. évi költségvetés bevételei és kiadásai rovatának összesítése.

Bevételek.

Pénztári maradvány 1905. év végével:	16,414	kor.	56	fill.
Sámsoni birtok	10,965	"	—	"
Szováti birtok	130,731	"	—	"
Debreceni birtok:				
Szántó- és kaszálóföldek	396,585	"	33	"
Hortobágyi legelő és rendőrsége ...	190,666	"	14	"
Ménes... ..	31,512	"	40	"
Erdőség	365,719	"	—	"
Városi épületek	367,422	"	94	"
Városi fürdő	4,000	"	—	"
Közbiztonsági hid	102,530	"	—	"
Cserép- és téglagyártás	148,000	"	—	"
Könyvnyomda	20,000	"	—	"
Fuvarozás	390	"	—	"
Javadalmak	121,577	"	88	"
Vásárvám és piaci jövedelem	76,949	"	20	"
Cselekvő tőkék és kamatai	225,530	"	51	"
Községi megadóztatás	203,002	"	35	"
Közigazgatás	44,017	"	38	"
Egyházak közművelődési intézmények	24,314	"	84	"
Városi rendőrség	7,900	"	—	"
Városi színház	3,800	"	—	"
Városi közművek	75,491	"	66	"
Árvaszék	350	"	—	"
Katonai s illetőségi ügyosztály	2,937	"	—	"
Betegápolás	—	"	—	"

Rendes bevétel: 2.570,807 kor. 19 fill.

Rendkívüli bevétel: 344,450 " — "

Összes bevétel: 2.915,257 kor. 19 fill.

Kiadások.

Sámsoni birtok	3,068	kor.	16	fill.
Szováti birtok	27,020	"	30	"
Debreceni birtok:				
Szántó- és kaszálóföldek	61,908	"	02	"
Hortobágyi legelő és rendőrsége ...	152,044	"	45	"
Ménes... ..	34,877	"	90	"
Erdőség	177,958	"	14	"
Városi épületek	94,718	"	14	"
Városi fürdő	108	"	—	"
Közbiztonsági hid	53,649	"	30	"
Cserép és téglagyártás	98,219	"	76	"
Könyvnyomda	27,000	"	—	"
Fuvarozás	16,765	"	—	"
Javadalmak	8,750	"	80	"
Vásárvám és piaci jövedelem	25,566	"	—	"
Szenvedő tőkék és kamatai	591,483	"	05	"
Községi megadóztatás	1,063	"	50	"

Közigazgatás	329,732	"	96	"
Egyházak közművelődési intézmények	323,371	"	48	"
Városi rendőrség	223,221	"	48	"
Városi színház	44,698	"	24	"
Városi közművek	143,916	"	—	"
Árvaszék	41,132	"	—	"
Katonai s illetőségi ügyosztály	26,519	"	—	"
Betegápolás	3,012	"	—	"
Rendes kiadás: 2.509,803 kor. 68 fill.				
Rendkívüli kiadás: 405,453 " 51 "				
Összes kiadás: 2.915,257 kor. 19 fill.				

Hirek.

— **Dr. Wolafka Nándor emlékezete.** A római kath. iskolaszék kiadásában jelent meg a fenti című munka, mely dr. Wolafka Nándor v. püspök emlékeit van hivatva megörökíteni. A munka magában foglalja azon beszédeket és cikkeket, melyeket a megboldogult főpap elhunytá alkalmából elmondtak és megírtak. Az előszóban Unger Gusztáv kir. ítélőtáblai bíró jellemzi az elhunyt püspököt, utána Husz Lajos tanár ír életrajzot benső melegséggel. Disze ezen könyvnek Jánosi Zoltán ev. ref. lelkésznek »Wolafka halálára« irt gyönyörű verse. Értékes az Erős Lajos theologiai tanár cikkelye és Csiky Lajos eszmékben gazdag emlékezete. A füzetben találjuk Jászai Rezső főgimnáziumi igazgató emlékezését, Koncz Ákos tb. tanácsnok Wolafka temetése c. cikkelyét és Irinyi István dr. magas röptű emlékbeszédét és még egyéb kegyeletes sorokat. A könyv ára 60 fillér. A befolyó jövedelmet szegény gyermekek felruházására fordítják. Megrendelhető Mihalovits Jenő gyógyszerárban.

— **Az egészségügyi bizottság ülése.** Tegnap délután az egészségügyi bizottság Körner Adolf elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen bemutatták a tiszti főorvosi állásra beadott pályázatokat és a jelölést megejtették. A bizottság első helyen Tüdös Kálmán dr.-t, második helyen Varga Emilt dr.-t, és harmadik helyen Balkányi Ede dr.-t jelölte. Wessprémy Zoltán főispán, — mint értesülünk — már a napokban kinevezi a tiszti főorvost. Az egészségügyi bizottság az ülés végén legnagyobb elismerését fejezte ki Varga Emil dr.-nak, aki kilenc hónapon át a legnagyobb buzgalommal végezte a tiszti főorvosi teendőket.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyomdot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vízgyógyomód minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vízgyógyomód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyomód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélenkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredményteljes alkalmazható tehát a vízgyógyomód és annak különféle alakjai: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurutos állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérség-, közsvény-, görvélykór- és cukorvizelésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértolulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinél, a mint: fejfájás, szédülés, fejnemés, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize föltötte alkalmas tényezők a vízkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5–8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben.